

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Istorie Medievală, Istorie Premodernă și Istoria Artei
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Societate, artă, identități în Europa Centrală. De la medieval la modernitate

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Europa Centrală în Evul Mediu și epoca premodernă						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof.univ. dr. Maria Crăciun						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof.univ. dr. Maria Crăciun						
2.4 Anul de studiu	1	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	examen	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					Or e
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					4
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		108			
3.8 Total ore pe semestru		150			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	• Cunoașterea unei limbi moderne (de preferință engleza)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală cu calculator și proiector
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală cu calculator și proiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- stăpânirea cunoștințelor și metodologiei fundamentale în domeniul istoriei și istoriei artei; - aptitudini de creativitate, problematizare, argumentare în domeniul cunoașterii istorice; - abilități de cercetare fundamentală și aplicată în domeniul istoriei (istoria medievală și modernă, istoria socială, culturală, a ideilor, istoria artelor); - competențe de predare în domeniul istoriei și istoriei artei; - evaluarea critică și impunerea soluțiilor optime în ceea ce privește gestionarea patrimoniului cultural; - deprinderi de abordare complexă inter și multidisciplinară a fenomenelor culturale, politice, comunicaționale; - valorificarea potențialului teoretico-metodologic în domeniul managementului uman, cultural, instituțional; - deprinderi de redactare, interpretare, traducere și editare de texte istorice și culturale;
Compe-tențe Transversale	- însușirea caracteristicilor eticii profesionale și a spiritului civic; - utilizarea performantă a gândirii critice și reflexive; - dezvoltarea abilităților de analiză, explicare și argumentare discursivă și aplicată a evenimentelor trecutului a celor contemporane; - negocierea constructivă a problemelor (culturale, sociale sau profesionale) din societatea globalizată; - deprinderi și mijloace de comunicare la nivelul resurselor tehnologice din lumea contemporană; - abilități pentru documentarea și cercetarea științifică; - deprinderi de redactare și de interpretare de texte științifice și culturale; - dezvoltarea capacităților de integrare socială și de lucru în echipă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Familiarizarea studenților cu istoria Europei centrale în perspectivă comparată (cu Occidentul dar și cu Orientul)
7.2 Obiectivele specifice	• Familiarizarea cu o abordare teoretică • Examinarea critică a unor paradigme interpretative • Familiarizarea cu un aparat conceptual • Familiarizarea cu diverse categorii de surse (hagiografii, memorii, corespondență, circulare, rapoarte, statute de breaslă, monumente, castele, biserici, primării, imagini devoționale, portrete, vedute, hărți, mobilier ecleziastic) • Familiarizarea cu diverse metode de cercetare (iconografia, critica de text, hermeneutica, abordarea culturală, estimarea cantitativă)

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv, discutarea outline-ului, a cerințelor, a evaluării și a condițiilor de lucru	Prelegere pe baza unui Power Point cu exemple	Prelegere introductivă
2. Monarhia în Europa centrală: regele creștin (<i>rex iustus</i>), regele sfânt, regele catolic și principele calvin	Analiza unei surse hagiografice, Legenda lui Wenceslas și a Ludmillei Comparația cu cazul rus: cultul lui Boris și Gleb	Comparația se face cu ajutorul bibliografiei despre cazul rus. Definirea conceptului de rege sfânt
3. Regele sfânt: cazul Ungariei	Analiza unor documente vizuale: secvența narativă referitoare la legenda lui Ladislas; imaginea regilor sfinți din corul bisericii din Mălâncrav; imaginea celor trei regi în bisericile din Zarand Analiza comparativă a legendei Elisabetei de Thuringia și a Margaretei a Ungariei	Comparația cazului ceh cu cazul maghiar; portretul regelui sfânt; dezvoltarea cultului regelui sfânt; comparația cu situația din restul Europei Reconstituirea cultului dinastiei
4. Monarhia în Europa centrală. Regele catolic și principele calvin – Monarhia Habsburgică și Transilvania	Analiza portretelor imperiale Analiza portretelor principilor calvini	Definirea conceptelor de pietas austriaca, monarh catolic, catolicism aulic Regele ca protector al religiei – Cazul Boem, cazul Transilvănean Imaginea principelui calvin este reconstituită cu ajutorul bibliografiei pe baza surselor textuale
5. De la personal la politic: Rolul curții în societatea medievală și premodernă – Cazul curții Habsburgilor	Analiza colecțiilor imperiale Analiza clădirilor de reprezentare (castele, palate) Analiza ritualului de curte	Elucidarea conceptului de reprezentare, colecționism, antiquarianism Discutarea rolului curții ca liant cultural al unor teritorii (relevanța pentru Habsburgi)
6. De la cavaler la birocrat: Structura socială a Europei centrale în epoca medievală și modernă timpurie. Cazul Ungariei și al Monarhiei Habsburgice	Analizarea unui fragment din memoriile lui Miklós Bethlen,	Introducerea conceptelor de capital social, capital cultural, capital simbolic, habitus Discutarea impactului birocratizării curții asupra

		evoluției sociale și culturale a elitelor
7. Orașul: motorul economic al Europei centrale și spațiu al schimbului cultural în epoca medievală și modernă timpurie (cazul Ungariei)	Analizarea imaginii orașului (reprezentări vizuale) Analiza unor documente de breaslă Analiza unui schimb de scrisori între bresle	Mobilitatea socială în oraș Punerea în evidență a unor tensiuni în interiorul societății urbane Topografie și reprezentare în context urban Comunicare orală și scrisă – nașterea sferei publice
8. De la catolicismul de frontieră la pluralitatea confesională: Biserica în Europa centrală în perioada medievală și modernă timpurie. Cazul Ungariei	Analizarea unor narațiuni vizuale în context ritual și devoțional – Patimile lui Iisus și devoțiunea euharistică Andachtsbilder (Vir Dolorum) analizate în context liturgic Analizarea unui testament	Societatea de frontieră Experiența religioasă, practica religioasă, devoțiunea Comunicarea religioasă Parohia și conventul – rolul parohiei și rolul ordinilor religioase în formarea comunității
9. De la evanghelizare la construirea unei biserici (cazul Ungariei și al Transilvaniei): Practică religioasă și identitate confesională	Analizarea unor imagini polemice – atacul împotriva clerului catolic Analiza unui catehism	Diseminarea ideilor evanghelice Consolidarea instituțională Formarea unei comunități de credință Identitatea confesională
10. De la o societate creștinată la o societate confesionalizată	Analizarea indicațiilor pentru mitropolitul ortodox privind ritul și ceremoniile Analizarea unui raport al iezuiților	Elucidarea conceptului de confesionalizare Constructul confesional Disciplinare religioasă și socială Convertirea
11. În umbra imperiilor: Echilibrul puterii și interacțiunea culturală în Europa centrală. Acomodarea diferențelor religioase, tensiuni și conflicte interconfesionale: de la teologie la agende politice și atitudini civice.	Analizarea unor scrieri din închisoare/captivitate	Politică și consolidare în context imperial (Habsburgi, Otomani, Sasanizi) Conviețuirea religioasă Consolidarea Islamului Convertirea inter religioasă Transfer cultural Cohabitare Toleranță
12. Specificul politic al Europei centrale: Dualismul puterii, instituțiile guvernării în Europa centrală, monarhia și adunările reprezentative	Analizarea unor acte ale dietei	Absolutismul Statul modern Stările Stände Staat
13. Discuție finală	Prezentarea dosarelor de cercetare	

Bibliografie

‘Historiographic Turns in Critical Perspective. Introduction’ in *American Historical Review* (2012): 698-699.

Edward S. Reismann, 'The Cult of Boris and Gleb: Remnant of a Varangian Tradition?', *Russian Review* 37/2 (1978): 141-157.

Norman W. Ingham, 'The Sovereign as Martyr: East and West', *The Slavic and East European Journal*, 17/1 (1973): 1-17.

Zsombor Jékely, 'Narrative Structure of the Painted Cycle of the Hungarian Holy Ruler: the Legend of St Ladislás', in *Hortus Artium Medievalium. Journal of the International Research Center for Late Antiquity and Middle Ages* 21 (2015): 62-74.

Zsombor Jékely, 'Transylvanian Fresco Cycles of Saint Ladislás in a New Light', in *Hungarian Historical Review* 5/2 (2014): 97-109.

Howard Louthan, *Converting Bohemia. Force and Persuasion in the Catholic Reformation* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), capitolul 'Severed Heads and Holy Bones: authority and culture in post White Mountain Bohemia', pp. 16-46

Graeme Murdock, 'The importance of being Josiah: an image of Calvinist identity' în *Sixteenth Century Journal*, XXIX, 4 (1998): 1043-1059.

R.J.W. Evans, 'The Austrian Habsburgs. The dynasty as a political institution' în A. G. Dickens, *The Courts of Europe. Politics, Patronage and Royalty 1400-1800* (New York: Greenwich House, 1977), pp. 121-145.

'Historians and the Study of Material Culture' in *American Historical Review* (2009): 1355-1404.

Samuel Cohn, 'Renaissance Attachment to Things: material culture in last wills and testaments' in *The Economic History Review* 63/3 (2012): 984-1004.

Karin J. MacHardy, 'Cultural Capital, Family Strategies and Noble Identity in Early Modern Habsburg Austria, 1579-1620' în *Past and Present*, 103 (1999): 36-75.

Sheilagh Ogilvie, 'Communities and the Second Serfdom in Early Modern Bohemia' în *Past and Present*, 187 (2005): 69-119.

Charles Zika, 'Nuremberg: the City and Its Culture in the Early Sixteenth Century' în Charles Zika, *Exorcising Our Demons. Magic, Witchcraft and Visual Culture in Early Modern Europe* (Leiden, Boston: Brill, 2003), pp. 553-584.

Sheilagh Ogilvie, 'How Does Social Capital Affect Women? Guilds and Communities in Early Modern Germany' in *American Historical Review*, 109/2 (2004): 325-359.

Bob Scribner, 'Oral Culture and the Diffusion of Reformation Ideas', în Scribner, *Popular Culture and Popular Movements*, pp. 49-70

Gabriella Erdelyi, 'Lay Agency in Religious Change: the Role of Communities and Landlords in Reform

and Reformation' în *The Hungarian Historical Review* 2/1 (2013): 35-67.

Brad S. Gregory, 'The Other Confessional History. On Secular Bias in the Study of Religion' in *History and Theory* 45/4 (2006): 132-149.

Kim Siebenhüner, 'Conversion, Mobility and the Roman Inquisition in Italy around 1600' *Past and Present* 200 (2008): 5-35.

Tijana Krstić, 'Illuminated by the light of Islam and the Glory of the Ottoman Sultanate. Self-Narratives of Conversion to Islam in the Age of Confessionalization' în *Comparative Studies in Society and History* 51/1 (2009): 35-63.

Tijana Krstić, 'Contesting Subjecthood and Sovereignty in Ottoman Galata in the Age of Confessionalization. The "Carazo" Affair 1613-1617' *Oriente Moderno* 93/2 (2013): 422-453.

Beat Kümin, 'Political Culture in the Holy Roman Empire' in *German History* 27/1 (2009): 131-144.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Relicvele și puterea	Discuția unei cărți, a structurii unui argument	Rolul obiectului în manifestarea sacralului Sacralul în legitimarea puterii
2. Iconografia versus analiza formală și morfologică a imaginii	Discuția evoluției unei metode	Iconografia de la Aby Warburg până în prezent
3. Regele blestemat: centralitatea conceptului de onoare în constructul autorității regale	Discutarea structurii unui argument	Onoarea și prestigiul în constructul dinastic Puritatea și întinarea Animalul simbol Istoria animalelor ca domeniu
4. Cultul sfinților și identitatea spirituală a unei regiuni	Discutarea unui fenomen- constructul unui cult	Specificul central european al cultului sfinților
5. Teatrul puterii	Discutarea punerii în scenă a autorității Scenografia puterii Diseminarea imaginii regale	Discutarea comparativă a reprezentării autorității regale
6. Cultură materială și reprezentare	Cultura materială ca mijloc de reprezentare	Discuție despre abordarea culturii materiale Discuție despre apariția culturii materiale ca domeniu de studiu și elaborarea unor metode abordare

7. Familia și societatea în evul mediu și epoca modernă timpurie	Familia, clanul și societatea evului mediu	Egodocumentul și constructul unei vieți Abordarea unui ego document
8. Orașul ca motor al modernității	Identitatea urbană	Mobilitatea
9. Religia frontierei și ideea de toleranță	Specificul religiei la periferia republicii creștine	Comunicarea prin cuvânt rostit și imagine într-o societate letrizată precar
10. Apariția și consolidarea unor noi confesiuni	Societatea pluri confesională în relație cu cultura politică	Rolul dietei Rolul sinodului Rolul orașului
11. Culturi confesionale în Europa centrală	Rolul practicii religioase în construirea unei culturi confesionale Locul imaginii în diverse culturi confesionale	Conlucrarea autorității seculare cu cea ecleziastică
12. Context imperial și transfer cultural	Situația captivilor în Imperiul Otoman Situația Luteranilor în Imperiul Habsburgic	Conviețuirea, toleranța, transferul cultural Constructul confesional și autoritatea politică în Creștinism și Islam
13. Problema modernității în Europa centrală	Statul absolutist în relație cu modernitatea	Comparația cu statul stărilor specific Europei centrale, înapoiere sau un alt drum spre modernitate

Bibliografie

Edina Bozóky, *La politique des reliques de Constantin á St Louis* (Paris: Beauchesne, 2006)

Jérôme Baschet, *L'iconographie médiévale* (Paris: Gallimard, 2008)

Michel Pastoureau, *Le roi tué par un cochon* (Paris: Éditions du Seuil, 2015).

Carmen Florea, *The Late Medieval Cult of the Saints. Universal Developments within Local Contexts* (London/New York: Routledge, 2022).

Peter Burke, *The Fabrication of Louis XIV* (New Haven and London: Yale University Press, 1992).

Larry Silver, *Marketing Maximilian. The Visual Identity of a Holy Roman Emperor* (Princeton/Oxford: Princeton University Press, 2008)

Chiara Frugoni, *Le Moyen Âge sur le bout du nez. Lunettes, boutons et autres inventions médiévales* (Paris: Les Belles Lettres, 2013).

Mária Pakucs Willcocks, Constanța Vintilă, Nicoleta Roman, Giulia Calvi, Michal Wasiucionek (eds.), *Lux, modă și alte bagatele politicești în Europa de Sud Est în secolele XVI-XIX* (București: Humanitas, 2021).

Chiara Frugoni, *Vivre en famille au Moyen Age* (Paris: Les Belles Lettres, 2017).

Erik Fügedi, *The Elefánthy. The Hungarian Nobleman and His Kindred* (Budapest: Central European University Press, 1992).

Judith Pollmann, *Religious Choice in the Dutch Republic: The reformation of Arnoldus Buchelius (1565-1641)*, (Manchester: Manchester University Press, 1999).

Steven Ozment, *Three Behaim Boys. Growing Up in Early Modern Germany* (New Haven, London: Yale

University Press, 1990).

Jean Verdon, *La vie quotidienne au Moyen Age* (Paris: Perrin, 2015)

István György Tóth, *Literacy and Written Culture in Early Modern Europe* (Budapest: CEU Press, 2000).

Katalin Péter, *Studies on the History of the Reformation in Hungary and Transylvania* (edited by Gabriella Erdélyi), (Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht, 2018).

Gabriella Erdélyi, *Negotiating Violence. Papal Pardons and Everyday Life in East Central Europe* (Leiden/Boston: Brill, 2018).

Bridget Heal, *A Magnificent Faith. Art and Identity in Lutheran Germany* (Oxford: Univeristy Press, 2017).

Ulrich A. Wien (ed.), *Common Man, Society and Religion in the 16th Century* (Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2021).

Antal Molnár, *Confessionalization on the Frontier. The Balkan Catholics between Roman Reform and Ottoman Reality* (Rome: Viella, 2019).

Martin Elbel, *Beyond the Wall. Franciscan Friary in Early Modern Olomouc* (Rome: Viella, 2019).

Peter Burke, *Hybrid Renaissance, Culture, Language, Architecture* (Budapest: CEU Press, 2016).

Peter Burke, *Cultural Hybridity* (Cambridge: Polity Press, 2009).

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

-

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă la curs	Discuția	¼
	Capacitatea de a analiza un document Capacitatea de a evalua critic bibliografia		¼
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la seminar		¼
	Calitatea recenziei Calitatea celor trei eseuri, structura, logica argumentului, acuratețea, apelul la bibliografie, stilul Calitatea dosarului de cercetare: conturarea problemei, originalitatea întrebării de cercetare, claritatea scopului cercetării, alegerea metodei de analiză, identificarea corectă a surselor, alegerea metodei adecvate pentru analizarea	Discuția Evaluarea de către colegi	¼

	acestora Calitatea prezentării Originalitatea prezentării Calitatea Power Pointului realizat		

10.6 Standard minim de performanță

Capacitatea de a analiza un document
 Capacitatea de a citi critic bibliografia (redactarea unei recenzii)
 Capacitatea de a creiona o problemă și de a o discuta din multiple puncte de vedere (redactarea unui eseu)
 Capacitatea de a utiliza metode de analiză specifice istoriei (iconografia, hermeneutica, semantica)
 Capacitatea de a elabora un dosar de cercetare
 Capacitatea de a prezenta o lucrare la o conferință

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament